

Sau hơn 20 năm “Đi tìm Mũi”, vẫn còn lo lắng quẩn quanh “Định hướng Xã hội Chủ Nghĩa”!

“Về nhàn thơ: Vẫn còn nhiều ý kiến khác nhau về mặt khung lý luận và nguyên tắc, về định hướng “định hướng xã hội chủ nghĩa” của nền kinh tế thị trường; về vai trò, vai trò và mối quan hệ giữa Nhà nước, thị trường và doanh nghiệp, v.v...”

Đó là nhàn thơ của Tô Huy Rứa, Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng Ban Tuyên giáo Trung ương, Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương trong báo cáo về “Mặt số về định hướng của nền kinh tế Việt Nam trong bối cảnh kinh tế toàn cầu hiện nay” tại cuộc Hội thảo dài 2 ngày (13-14/4/2009) của Hội đồng Lý luận Trung ương tại tỉnh Bắc Ninh.

Đây là nhàn thơ đầu tiên của quan lý luận hàng đầu của Đảng CSVN tại các cuộc thảo luận về tình hình kinh tế, vào lúc Việt Nam đang phải đi phó vãi cuộc khủng hoảng kinh tế trong nước, mặt phải do định hướng của tình trạng kinh tế suy thoái toàn cầu.

Bạn tin của Ban Tuyên giáo Trung ương nói có 17 Bài tham luận nhưng lại không phải biên, nên không ai biết nội dung đã nói những gì và của những ai.

Tuy nhiên, chỉ riêng bài phát biểu của Tô Huy Rứa cũng đủ cho mọi người thấy rõ những nét ảm của nền kinh tế đang trên đà xuống dốc nghiêm trọng tại Việt Nam, phần chính do chủ trương dè giàng, dè dèn và lung tung của giới là “phát triển nền kinh tế nhiều thành phần và hành theo cơ chế thị trường có sự quản lý của Nhà nước theo định hướng xã hội chủ nghĩa” của thi hành tri thức tại Khoá Đảng VIII, dưới thời Lê Khả Phiêu.

Vậy mà sau gần 15 năm, theo lời Tô Huy Rứa “Về nhàn thơ ý kiến khác nhau về mặt khung lý luận và nguyên tắc, về định hướng “định hướng xã hội chủ nghĩa” của nền kinh tế thị trường” là đi ngược chủ trương của Đảng CSVN về chủ nghĩa xã hội qua khủng hoảng mâu thuẫn và bất đồng trong nội bộ về định hướng xây dựng đất nước, mặt định hướng lý tưởng của Cộng sản coi là bản đồ p đ “quá đ lên Chủ nghĩa Xã hội”.

Nhưng vì không thông minh để các tổ chức nên các chủ trương và chính sách của nhà nước CSVN trên các lĩnh vực kinh tế, tài chính, đầu tư và thu hoạch thông minh bỏ thay đổi, ngay cả sau khi đã được đem ra thi hành nên đã làm nên lòng không ít các nhà đầu tư, nhất là tổ chức ngoài.

Nguyên nhân quan trọng nhất của tình trạng bất nhất về chính sách kinh tế là do định CSVN không dám mở cửa toàn diện mà lại nể u thủy có lại thì “mở”, không có lại hay sẽ mở quy định kiểm soát thì lại “đóng”, giống như “vừa đánh vừa run”, không trong sáng và thiêu thành thốt khi làm ăn với nước ngoài.

Hu qu của nhu cầu chủ trương đầu voi, đuôi chuột và thay đổi tùy hứng, tùy theo nhu cầu của tình trạng đầu voi, đầu đuôi đã khiến cho các kế hoạch phát triển và xây dựng kinh tế bỏ đầu lộn làm thiệt hại cho ngân sách không nhỏ, bỏ ngỏ chủ trương đã lãng phí trong các dự án Xây dựng Công bố.

Hãy đọc quan sát của Tô Huy Rô: “Từ cuối năm 2007 đến nay, chúng ta phải đối phó với lạm phát, suy giảm kinh tế và những tác động của khủng hoảng kinh tế toàn cầu. Trong bối cảnh này, những yếu kém vốn có của nền kinh tế nước ta đã bộc lộ rõ hơn.

Là một bộ phận của nền kinh tế thế giới, là thành viên của Tổ chức Thương mại thế giới, so với nhu cầu nước trong khu vực và trên thế giới, nền kinh tế nước ta thế kỷ 21 có “đ” mở lộn hộn, với tình kim ngạch xuất nhập khẩu lên tới khoảng trên 150% GDP (năm 2008), do đó không thể tránh khỏi những tác động của cuộc khủng hoảng kinh tế đang diễn ra trong phạm vi toàn cầu.

Tốc độ tăng trưởng GDP (Gross Domestic Product, Sản xuất Nội Địa) suy giảm. Hoạt động xuất, nhập khẩu chủ yếu tác động ngược nhau. Nguồn vốn đầu tư quốc tế suy giảm, đầu tư nước ngoài vào nước ta cũng chủ yếu hướng tới lợi nhuận. Các lĩnh vực quan trọng khác cũng chủ yếu hướng tới lợi nhuận của khủng hoảng kinh tế toàn cầu như: sản xuất công nghiệp sản phẩm, thủ công nghiệp chủ yếu có những biến động rất bất thường, thủ công nghiệp bắt đầu sản xuất vào tình trạng bỏ “đóng băng”; nguồn thu ngoại tệ phi mậu dịch – du lịch, xuất khẩu lao động, kiều hối đầu tư giảm. Hoạt động tín dụng có biến động chủ yếu do xuất khẩu sản phẩm và sức mua trên thị trường nội địa của các cá nhân; các ngân hàng đang phải đối mặt với “bài toán” hóc búa về khả năng thanh toán...”

Tuy ông Räa không nói ra, nhưng ai cũng biết kinh tế Việt Nam đã xuống dốc 2 năm qua. Tỷ lệ tăng trưởng GDP trừ 8,5%, xuống còn 6,5% cuối năm 2008 nhưng các chuyên viên kinh tế của Ngân hàng Thế giới (World Bank) và Quỹ tiền tệ Quốc tế (IMF, International Money Fund) cho rằng con số này vẫn còn quá cao. Họ nói mức tăng trưởng 6% hay thấp hơn có vẻ hợp lý hơn.

Trong năm 2009 Việt Nam được dự kiến tăng trưởng khoảng 5,5 %, theo kế hoạch của nhà nước, nhưng nếu mức độ suy thoái kinh tế của thế giới và khu vực Đông Nam Á tiếp tục đi xuống như hiện nay thì không chắc gì Việt Nam có hy vọng đạt được con số lý tưởng này.

Bên cạnh các sự thất bại của phát triển là nhiều cơ sở kinh tế của nước ngoài và trong nước đã phải cắt giảm công nhân tại các Tập đoàn Nguyên Đán và nhiều công ty còn nợ tiền lương nhân viên vì hàng sản xuất không tiêu thụ được. Nhiều chục ngàn công nhân đã phải trở về làng cũ sau khi thất nghiệp, số còn lại chỉ có thể kiếm tiền qua ngày để trả tiền cơm và tiền thuê chỗ ở nên tình trạng sống còn của số công nhân làm bán thời gian này gặp rất nhiều khó khăn.

Bên cạnh những Tô Huy Räa đã nhìn nhận: “Lĩnh vực xã hội: đã có nhiều vấn đề bức xúc, trong năm 2008 và quý I-2009 lại có những dấu hiệu gay gắt hơn và tình hình này có thể còn diễn biến phức tạp”.

Vấn đề mà Tô Huy Räa gọi là “Những vấn đề đang đặt ra cần chú trọng giải quyết gồm thiêu thiếu tác động bất lợi và những tình huống xấu hơn có thể xảy ra” có các chỉ tiêu cần bàn thảo như sau:

“Về thực tiễn: Tăng trưởng kinh tế chưa tăng xuống với tiềm năng của đất nước; chất lượng, hiệu quả, sức cạnh tranh của nền kinh tế còn kém; cơ cấu kinh tế chuyển dịch theo hướng hợp lý và hiện đại hóa còn chậm. Các cân đối vĩ mô trong nền kinh tế còn thiếu vững chắc, thể chế kinh tế của quốc gia còn yếu, đời sống nhân dân bị những biến động bên ngoài. Con đường và giải pháp tăng trưởng kinh tế những năm vừa qua, với các biện pháp, vốn đầu tư vào việc gia tăng quy mô các yếu tố đầu vào, vì thế mà giá trị gia tăng trong hầu hết các sản phẩm còn rất thấp.

Hầu hết các mặt hàng xuất khẩu được coi là chủ yếu hiện nay vẫn là nguyên liệu thô, hàng sơ chế, hàng gia công cho nước ngoài, kéo theo sự thua thiệt lớn trong quan hệ thương mại quốc tế.

Kinh tế nhà nước có ảnh hưởng rõ rệt vai trò chủ đạo. Nghiệp vụ doanh nghiệp nhà nước hiện có quy mô hoạt động tăng; trình độ kỹ thuật, công nghệ và quản lý vận hành xa so với các nước tiên tiến; tính độc quyền còn cao. Kinh tế tư nhân còn nhỏ bé, phát triển chậm, vai trò thực tế còn mờ nhạt. Kinh tế tư nhân chủ yếu phát triển mạnh đúng với tiềm năng.

Phấn đấu các doanh nghiệp thu hút thành phần này có quy mô nhỏ; máy móc, thiết bị, công nghệ lạc hậu; trình độ quản lý yếu; hiện có quy mô hoạt động tăng; sức cạnh tranh yếu.

Các doanh nghiệp có vận động từ nước ngoài còn gặp nhiều khó khăn về môi trường đầu tư, đặc biệt là do sự yếu kém của kết cấu hạ tầng, sự vướng mắc về cơ chế, chính sách, sự phiến diện và thiếu tính hành chính...

Hội đồng các loại thị trường có bản còn bất cập: Thị trường hàng hóa và dịch vụ trong nước vẫn có bản vận hành còn manh mún, phân tán, nhỏ bé; trong khi sức ép cạnh tranh từ phía các tập đoàn bán lẻ nước ngoài tăng lên hàng ngày."

Dân mọt việc – giới trẻ

Việc lập kế hoạch lao động, Tô Huy Rứa báo cáo với Hội nghị: "Thị trường sức lao động còn sơ khai: nguồn lao động tuy đông nhưng số lượng, gia tăng với tốc độ nhanh, nhưng chất lượng còn rất thấp. Cơ cấu lao động còn nhiều bất hợp lý, lạc hậu và chuyển dịch chậm. Tình trạng thất nghiệp và thiếu việc làm còn nghiêm trọng."

Tuy nhiên, người đứng đầu ngành tuyên truyền của đảng CSVN không đưa ra số phận trăm người thất nghiệp và còn quên không báo cáo về tình trạng nhiều công ty nước ngoài của nước sở tại như Đài Loan, Mã Lai Á, Nam Triều Tiên, Tân Gia Ba, Nam Hàn và một số nước ở thị trường Châu Âu và Trung Đông cũng đã đóng cửa hay giảm bớt nhân công nhân dân Việt Nam vì tình hình kinh tế suy thoái của họ.

Riêng trong lĩnh vực tài chính, ông Rứa nói: "Thị trường tài chính, bao gồm thị trường vốn, thị

trng ti n t, th trng chng khoán cũng còn nhi u bt cp: c c u ch a đng b, thi u hoàn chnh. Ch t trng ho t đng còn thp. Kh năng huy đng các ngu n vn trong xã hi cho đ u t phát tri n còn h n ch.”

Nh v y, nhng ng i dân có ti n trong nnc cũng mu n gi u ti n đi hay chuy n hng mua vàng hay đng dollar đ gi vn thay vì đ u t vào các doanh nghi p vì s b thua l, phá s n.

M t khác, trong nhi u năm qua, các công ty t nhân và nnc ngoài Vi t Nam thng than phi n nhà nnc CSVN đã dành nhi u u đãi cho các công ty hay liên công ty c a nhà nnc trong các lĩnh vc xin ho t đng, thuê văn phòng, thuê đ t, thuê v và vi c cung cp d ch v. Vi c này, theo l i Tô Huy R a vn còn nguyên: “Doanh nghi p thu c các thành ph n kinh tế ngoài khu vc nhà nnc còn b phân bi t đ i x....Tình trng c nh tranh không lành m nh, gian l n thng m i, tr n, l u thu còn nhi u, ch m đ c kh c ph c. Nhng ho t đng đ u c trong lĩnh vc kinh doanh chng khoán và kinh doanh nhà đ t di n ra ph bi n, kéo dài, gây nhi u h u qu x u, nhng cũng ch m đ c kh c ph c”.

Đi u đáng ng c nhiên là t t c nhng khó khăn và vng m c trong nhi u m t c a n n kinh tế hi n nay đ c trình b y b i Tô Huy R a cũng không khác m y so v i Báo cáo c a H i ngh Trung gng 6 khoá đng X di n ra hi đ u năm 2008.

H i đó, Quy t ngh do Nông Đ c M nh, Tng Bí th đng công b đã nhìn nh n: “ Quá trình xây đng th chnh kinh tế th trng đnh hng xã hi ch nghĩa còn ch m, ch a theo k p yêu c u c a công cu c đ i m i và h i nh p kinh tế qu c t c a đ t nnc. H thng lu t pháp, c ch, chính sách ch a đ y đ, đng b và thng nh t... Doanh nghi p thu c các thành ph n kinh tế khác còn b phân bi t đ i x. Các y u t th trng và các lo i th trng hình thành, phát tri n ch m, thi u đng b, vn hành ch a thông su t. Tình trng c nh tranh không lành m nh, gian l n thng m i, tr n, l u thu còn nhi u, ch m đ c kh c ph c... C c u t ch c, c ch vn hành c a b máy nhà nnc còn nhi u bt cp, hi u l c, hi u qu qu n lý còn thp. C i cách hành chính ch a đ t đ c m c tiêu, yêu c u đ ra. T tham nhũng, quan liêu, lãng phí vn nghiêm trng”.

Ch có m t đi u khác v i Ngh quy t năm 2008 là t i H i ngh B c Ninh, Tô Huy R a đã không nói gì đ n tình trng “tham nhũng, quan liêu, lãng phí” vn còn là qu c n n và chính nhng cán b, đng viên đang làm giàu t t n n này là “nhng k n i thù” c a tình trng suy thoái và đói nghèo hi n Vi t Nam hi n nay.